

נחמן בר פפא להגיד לאדם יושרו של מלך מלכי המלכים הקב"ה שכל דבריו אמת וצדק והביא להיות נחמן בניחום אבלים ינחמהו בדברים ויתמוך בו לקבל גזירת השי"ת באהבה בלא פתחון פה.

אדא בא פפא ובאותו ענין נדרש שמו של אדא בר פפא אד"א ר"ת **אלוקים דין אמת** ובא להשמיענו אם אירע לו לאדם מקרה לא טוב ואין לו אב ואם אח וריע רב ומורה דרך וקיבל עליו גזירת שמים ודין בית דין של מעלה וכאהרן הכהן ע"ה אחרי מות שני בניו עשה סייג לחכמה וידום אהרן באין פתחון פה כלל ועיקר ומעשה אבות סימן **לבנים** לסגל לעצמו ענין זה.

אחאי בר פפא ר"ת **אם** חרפו אותו ישתוק וכדרך אומרם ז"ל (יומא כג.) הנעלבין ואינן עולבין שומעים חרפתן ואינם משיבים עליהם הכתוב אומר ואוהביו כצאת השמש בגבורתו ועל כן אם חרפו אותו ישתוק ופתחון פה אין.

אבא מרי בר פפא הגמ' בקידושין לב. אומרת עד היכן כיבוד אב ואם כדי שיטול ארנקי ויזרקנו לים בפניו ואינו מכלימו וכן אמרו ז"ל (פסחים קח.) מורא רבך כמורא שמים ואם יצעך עליו רבו ויכלימנהו לא יפתח פיו וזהו אומרו אבא מרי בר פפא פירוש בן אצל אביו ובין התלמיד אצל מורו אם הכלימוהו ינהג בעצמו בחינת פפ"א פתחון פה אין ולעומתם ברוך יהיה אם לא יאמר מאומה ויתברך בשלום שלוה השקט ובטח.

רפרם בר פפא כאן חילק תיבת רפר"ם לשני תיבות ר"פ ר"ם דהיינו אם יראה בחברו שרפו ידיו מן התורה ואפילו הכא השעה משחקת לו אל תתגר בו במלחמות פיפיות אלא ינהג בעצמו פתחון פה אין.

רכיש בר פפא וגדולה מזו נשמע בחז"ל רכי"ש בר פפא אם יראה בעיניו שהתועים נושים רכי"ש רב ויראה כי דרך רשעים צלחה ינהג עצמו במנהג פפ"א.

סורחב בר פפא יחלק לשתי תיבות סור חב וביאורו ע"פ מה שמצינו בחז"ל (ברכות יט.) אם ראית ת"ח שחטא כלילה אל תהרהר אחריו ביום בודאי עשה תשובה וזהו סור חב אם ראית ת"ח שסור מהדרך כלילה וחב הינו חטא אזי תקיים בעצמך בר פפא לשמור על הפה כי בודאי עשה תשובה.

דרו בר פפא לימוד מתן שכרו של המסגל לעצמו שתיקה ופתחון פה אין ע"כ נאמר דרו בר פפא לשון נשיאה וזהו בא לומר שישאר לבית עולמו מובטח לו שהוא בן עולם הבא שמי שנהג בעצמו פפ"א נוהגים בו בעולם הבא כפפ"א הינו שסותמים פה למקטרגים ויתנהגו בעצמו בדרך השתיקה וזוהי התפילה שנזכה שיהי' חלקנו עמהם.

טו. פירוש נוסף ע"פ הקבלה הובא בספר פרי צדיק לר' צדוק הכהן מלובלין זי"ע ח"ג דרוש לל"ג בעומר אות ו' ודבריו שם עמוקים.

רמז מענין הובא בספר לדובר מישרים (פיעטרקוב תרס"א סוף חלק הביאורים) כי חשבון כל עשרת בני רב פפא עם תיבות האב עולה בגימטרי' שני אלפים שש מאות תשעים ושלושה והנה רמז זה כולל שמות בני רב פפא בתוספת "בר פפא" אך בלי השם "אבא" לגבי אבא מרי בר פפא ונוסיף את המילה פפא הרי אלפים שש מאות תשעים ושלוש וזהו מספר דפי הגמ'.

הָעֶרֶב נָא ה' אֱלֹקֵינוּ אֶת דְּבָרֵי תוֹרָתְךָ בְּפִינוּ וּבְפִיּוֹת עַמְּךָ בֵּית
יִשְׂרָאֵל וְנִהְיָה כָּלָנוּ אֶנְחָנוּ וְצִאֲצֵאֵנוּ וְצִאֲצֵאֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל
כּוֹלָנוּ יוֹדְעֵי שְׁמְךָ וְלֹמְדֵי תוֹרָתְךָ מֵאוֹיְבֵי תַּחֲכַמְנִי מִצּוֹתֶיךָ כִּי
לְעוֹלָם הִיא לִי (תהלים קי"ט, צ"ח) יְהִי לִבִּי תָמִיד בְּחֻקֶּיךָ לְמַעַן לֹא
אֲבוֹשׁ (שם פ') לְעוֹלָם לֹא אֶשְׁכַּח פְּקוּדֶיךָ כִּי בָם חִיֵּיתִנִּי (שם צ"ג)
בָּרוּךְ אַתָּה ה' לְמַדְנִי חֻקֶּיךָ (שם י"ב) אָמֵן אָמֵן אָמֵן סֵלָה וְעַד.

רב תפילה זו אומרים בכל יום כחלק מברכת התורה ובראשונים בברכות דף יא ע"ב
נא מצינו שתי גירסאות יש שגורסים והערב נא שהוא המשך של ברכת התורה וכן היא
גירסת הסמ"ג והרא"ש והתוס' אולם גירסת הרי"ף והרמב"ם לומר הערב נא ולפיכך
הוי ברכה נפרדת אולם כאן ודאי הוי תפילה ולא חלק מברכה, ולכן הגירסא הערב נא.

ביאור והערב נא מצינו כמה פירושים במפרשים, רש"י בברכות שם ד"ה הערב נא
וכו' יערבו עלינו לעסוק בהם מאהבה וכן הוא המשך נוסח הברכה ונהי' אנחנו וצאצאינו
וכו' כולנו יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה וזהו עיקר הלשמה וכדביאר באגלי טל
בהקדמה לספרו וז"ל ומדי דברי זכור אזכור מה ששמעתי קצת בני אדם טועין מדרך
השכל בענין לימוד תורה"ק ואמרו כי הלומד ומחדש תדושים ושמת ומתענג בלימודו אין
זה לימוד התורה כ"כ לשמה כמו אם הי' לומד בפשיטות שאין לו מהלימוד שום תענוג
והוא רק לשם מצוה אבל הלומד ומתענג בלימודו הרי מתערב בלימודו גם הנאת עצמו
ובאמת זה טעות מפורסם ואדרבא כי זה הוא עיקר מצות לימוד התורה להיות שש ושמת
ומתענג בלימודו ואז דברי תורה נבלעין בדמו וכו' עכ"ל הרי דזה עיקר הלימוד שיהיו
דברי תורה ערבים וממילא התפילה היא להגיע לשלימות של לימוד התורה כתיקונה וזהו
התפילה הערב נא [דברים חמורים מצינו בלבוש או"ח סי' מ"ז דכתב וז"ל אם אינו מברך
עלי' אינו זוכה לבן ת"ת שזה המידה במידה שמאחר שאינו מברך עלי' מורה שאין קורא
בה לשמה ואינו שמת עמה ולא נהנה בה אלא היא בעיניו כאומנות בעלמא עכ"ל] ועיין
בחדושי ר' אברהם מן ההר נדרים מח. ובט"ז יו"ד סי' רכ"א ס"ק מ"ג ובלבוש סי' מ"ז